

Nemčija. — Potrebščina za vojsko zvišala se bode za 60 milijonov mark. — Vse nemško časopisje se bavi z razstavo, ki se ima prirediti l 1898 v Berolinu. Večina je odločno za to, da se vsa razstava opusti, kar se bode tudi najbrže storilo. „Vossische Zeitung“ meni, da si bo Nemčija napravila sama spričevalo ubožnosti, ako bo misel na razstavo opustila. Vsa stvar napravila bo slab vtis na tuje države, posebno na Francijo. „Kreuzzeitung“, ki je že iz početka proti razstavi, protestuje proti takim izvajanjem in pravi, da Nemčija stori to, kar njej hasne, ne ozira se pa na druge države, najmanj pa na Francijo. — Glavni vzrok, da bodo Nemci razstavo opustili je ta, ker se boje, da bi razstava v Berolinu, ako bi bila samo nemško-narodna, premalo pozornosti vzbudila, posebno ker bota poprej veliki svetovni razstavi v Čikagu in Parizu. Če bi se pa napravila svetovna razstava, se boje, da ne bi nemških izdelkov na razstavi prekosili tuji, posebno angleški.

Bismarck vrnil se je iz kopališča Kissingen preko Jene zopet na svoj dom v Schönhausen. V Jeni vsprejeli so ga slavnostno, kakor kakega kralja. Bismarck je tudi pri tej priliki dal duška svojemu mnenju in je povdarjal, da ne bo nehal govoriti, temveč bode svoje misli še vedno v korist naroda naravnost izraževal. Volja vladarjeva mora biti v ustavni državi v soglasji z voljo narodovo. Sporazumljenja je treba. Absolutne veljave vladarjeve ne pripoznava več Nemčija. — Kakor govori ob drugih prilikah, tako bil je tudi ta naperjen naravnost proti cesarju Viljemu.

Bolgarija. — Dne 27. pretečenega meseca obesili so v Sofiji one štiri, o katerih smo poročali, da so bili obsojeni na smrt zaradi umora Belčevega. Vse dejanje zvišilo se je prav na tistem. Na večer dne 26. prišlo je še-le od Stambulova potrdilo glede obsodbe in že se je določilo precej na drugo jutro usmrčenje. Sorodniki obsojencev pozvali so se po noči, da lahko obsojence obiščejo, v jutro dne 27. na vse zgodaj pa so obsojence odpeljali na morišče. Razun pičlega števila višjih oseb, ki so bili ali oficijelno pri usmrčenju navzoči, ali, ki so se o tem obvestili, ni v jutro dne 27. julija večina prebivalcev v Sofiji niti slutila, da so obsojenci že usmrčeni. Pota k morišču so za občinstvo vojaki zaprli. — Italijanski, belgijski in rumunski zastopnik so se zasebno obrnili za pomiloščenje obsojencev, a ničesar niso opravili in bi tudi za slučaj, če bi bili oficijelno za pomiloščenje prosili, ne bi bili nič dosegli, kajti Stambulov niti Milarova, katerega je sodišče predlagalo v pomiloščenje ni hotel pomilostiti, temveč še pristavil, da za izlajalca domovine ni milosti. — „Svoboda“ glasilo Stambulovo pravi, da naj žalujoče rodovine proklinjajo Rusijo, kajti ona je kriva obsodbe in usmrčenja zatočencev.

Rusija in Bolgarija. — Mej tema dvema državama nastal je velik prepir. Bolgarsko vladno glasilo „Svoboda“ priobčilo je več uradnih a tajnih aktov glede ruskega poenjanja v Bolgariji od l 1885. V Rusiji se trdi, da ti akti niso pristni, temveč ponarejeni, v Bolgariji pa povdarjajo nasprotno in se sklicuj-o na izpovedanje Milarova v aferi Belčeva, ki se popolnoma vjema z vsebino objavljenih aktov. Rusija tudi očita Bolgariji, da je na podlogi teh ponarejenih aktov obsodila štiri zatočence na smrt, kar ni lepo. Političnega posebnega pomena ta prepir nima, kajti nasprotstvo, in ruvanje Rusije proti Bolgariji in obratno, je že stara stvar.

Francija. — Dve leti je še do nove volitve republiškega predsednika in že pričeli so radikali agitovati in ruvati proti sedanjemu predsedniku Carnotu. Po njihovem mnenju ni dobro za demokratično državo, ako jo predolgo edna in ista oseba vlada; treba je premembe v tem oziru. Prihodnje leto bodo nove volitve v zbornico in radikali sklenili so od svojih kandidatov zahtevati, da ti obljubijo, da ne volijo več Carnota predsednikom. — Dne 1. t. m. otvorila se je v Parizu mejnarodna razstava ženskih del. Na razstavi zasto-

pana je tudi Avstro-Ogerska s svojimi izdelki in francosko časopisje in strokovnjaki zelo hvalijo te izdelke. Glavni ravnatelj Bergex je avstro-ogersko zbirko najbolj pohvalil.

Anglija. — Zbornica sešla se je včeraj v posvetovanje. Grajalni predlog pride že v par dneh na vrsto in tedaj bo stara vlada morala odstopiti in vzel bo Gladstone krmilo Anglije v roke. Gotovo je, da bo prvo delo nove vlade home-rule, to je rešitev irskega vprašanja. Gladstone namreč pre-dobro ve, da bi v slučaji, ko bi se to vprašanje odlašalo, irski poslanci takoj odstopili od liberalne stranke, ki bi potem nasproti konservativcem ne bi bila več v večini.

Obrtnija.

C. kr. državna obrtna šola v Gradcu.

Za povzdigo obrtnije so največjega pomena dobro urejene obrtne šole. Mi Slovenci imamo strokovno šolo v Ljubljani, ali popolnejših tacihi zavodov pa dosedaj žal pri nas ni. Zaradi tega pa Slovenci pohajajo obrtno šolo v Gradcu. Lani je to šolo obiskovalo tudi najst Kranjcev, ki so razen jednega vsi dobivali ustanove in podpore. Štirje dobivali so državne ustanove po 300 gld., dva Klampfovi ustanovi po 100 gld., tri je podpiral deželni odbor kranjski in sicer jednemu se je dalo podpore 300, družemu pa 212 gld., tretjemu pa 30 gld. Jeden je pa imel ustanovo ljubljanskega magistrata, od katere je za sedem mesecev dobil 175 gld. Poleg tega mu je pa deželni odbor dal še 50 gld. podpore. Štirje Kranjci so obiskovali stavbeni oddelek, družih sedem pa oddelek za umetno obrt. Vseh Slovencev je pa na tem zavodu bilo sedemnajst. Razen omenjenih je pa še obrtno nadaljevalno šolo obiskovalo še 22 Kranjcev, Slovencev pa skupaj 44. Iz povedanega je razvidno, da ta zavod nikakor ni brez pomena za nas Slovence.

Šola ima 2 glavna oddelka. Stavbeni oddelek, kateri ima 5 zimskih tečajev in je minolo šolsko leto štel skupaj 201 učenca. Na tem tečaju so se izobraževali poleg stavbarjev v ožjem pomenu, tudi tesarji, kamnoseki, stavbeni mizarji in ključarji. Tesarji in kamnoseki obiskujejo šolo 4, mizarji in ključarji pa 3 zimske tečaje.

Umetno obrtniški oddelek je imel skupaj 110 učencev. Ta oddelek ima mnogo pododdelkov. Splošna šola za umetni obrt ima tri celoletne tečaje, modelirji se pa uče štiri leta, keramični slikarji 3 leta, mizarji, strugarji in rezbarji po štiri leta. Na strokovni šoli za kovinsko obrt se izobražujejo cizelerji, livarji, graverji, galvano plastiki in umetni kovači po štiri leta. V strokovni šoli za umetno vezenje uče se učenke za belo vezenje 2 in pisano vezenje 3 leta. Poleg teh oddelkov ima šola odprto risarsko in modelirsko dvorano, katero obiskovalo 27 moških in 40 žensk, nadaljevalno obrtno šolo s 370 učenci.

Učnih moči je šola imela skupaj 39 in sicer ravnatelja, 2 predstojnika glavnih oddelkov, 13 profesorjev, 5 suplentov, 2 asistenta, 2 strokovna učitelja, 2 strokovni učiteljici, 6 pomočnih učiteljev za obrtno nadaljevalno

šolo, 5 delarniških mojstrov, in jednega mizarskega delavca v pomoč mizarskemu mojstru. Mej profesorji so arhitekti, stavbeni in strojevniki inženjerji, akademični slikarji in kiparji i. t. d.

Šola ima to prednost, da poduk ni le teoretičen, temveč tudi praktičen v delarnicah, ki so združene s šolo. Tukaj so delarnice za raznovrstni lesni, kovinski in keramični obrt.

Ne uče se le strokovni predmeti v ožjem pomenu, temveč tudi drugi predmeti, ki so potrebni obrtniki. Tako se uči obrtno spisi, obrtno računstvo in knjigovodstvo. Seveda se posebna pozornost obrača risanju, ki je neobhodno potrebno vsakemu naprednemu obrtniku.

Koncem šolskega leta je strokovna šola za umetno vezenje bila priredila razstavo, kateri so se kaj povoljno izrazili razni listi.

Novo šolsko leto na strokovnih šolah s celo letnimi tečaji se začne dne 16. septembra. Vpisovanja se bodo pa vršila dne 13., 14. in 15. septembra. Zimski tečaji za stavbarje, tesarje in kamnoseke, se pa začno dné 3. novembra, vpisovalo se bode pa dné 29. in 31. oktobra, ter dné 2. novembra.

Končujoč te črtice o obrtni šoli v Gradci izjavljamo svojo željo, da bi več Slovencev še pohajalo to šolo, da se bode potem boljši okus in večja obrtna spretnost razširila tudi mej nami, da bomo mogli tekmovali s tujimi izdelki in svoje izdelke izvažati na tuje. Slovenec je nadarjen za razno obrt, ali pomanjkuje mu šole. Da so nas prehiteli drugi narodi, temu je največ to krivo, da se pri nas ni tako skrbelo za poduk, kakor drugod. Seveda še bolj pa želimo, da se naša domača obrtna šola kmalu tako razširi, da našim sinovom ne bode treba hoditi učit se v Gradec, temveč se bodo lahko izobrazili doma v svojem jeziku. Posebno bi bila potrebna stavbena šola, da bi dobili domače dobre stavbarje, zidarje, tesarje, stavbene mizarje in kamnoseke, da bi potem pri nas večjih zgradb ne postavljali večidel tujci, kakor se žal godi večidel dosedaj. Skrajni čas, da se Slovenci tudi v tem oziru postavimo na lastne noge.

Obrtnijske raznoterosti.

Kako se povekša svetloba svetilnice, ne da bi se več olja potratilo? To dosežeš, če stenj namočiš v jesihi in ga potem skrbno posušiš in še le na to rabiš.

Ohranjenje lesa. Jako neugodne vspehe dosežemo, če les namažemo s premogovim katranom. Katran ne gre v les in ovira sušenje lesa, ki zatorej še rajši trohni. Dosedaj se je jedini carbolineum avenarius za ohranjenje lesa dobro obnesel, ker gre v les in prežene vlažnost.

Kredit za male obrtnike. Na Dunaji osnujejo v kratkem velik kreditni zavod za male obrtnike. Garancijski zaklad je že skoro popolnoma zbran. Dosedaj se je podpisalo nad sto tisoč goldinarjev. Če tudi se ta zavod še le snuje, vendar se že kaže njegov dobri upliv. Videč, da si bodo malo obrtniki lahko kmalu sami pomagali, privatni upniki več tako ne pritiskajo malih obrtnikov, kakor so jih dosedaj. Če se bode ta zavod dobro obnesel, je pričakovati, da se tudi

drugod osnujejo taki zavodi, ki bodo preskrbovali malim obrtnikom potrebni kapital. To bode velika dobrota za male obrtnike. Dosedaj si marsikateri le zaradi tega pomagati ni mogel, ker ni mogel dobiti denarja.

Kmetijstvo.

Kompost

je gnoj, katerega napravljamo iz raznih gospodarskih odpadkov, živalskih, rastlinskih in rudninskih. Kompost, je jako važen za vsako gospodarstvo, ker ima v sebi najboljše redilne snovi za rastlinstvo, kakor dušec, fosforjevo kislino, kali i. t. d. in to v takem stanju, da je rastline lahko posrkajo. Seveda je vrednost komposta jako različna in se ravna po tem, iz kacij odpadkov se naredi.

Največje vrednosti za pripravo komposta so živalski odpadki, kakor, kosti, kri, dlaka, usnjeni odpadki, odpadki strojarij, perutninski gnoj, hrošci, gosenice, polži, odpadki limskih tovarn i. t. d. Od rastlinskih odpadkov se porabijo za kompost, raznovrsten plevel, kolikor je mogoče svež, da se lažje razkroji, krompirjevina, listje, odpadki od prediva, žaganje, spridene preše, odpadki v kletih, v katerih so bili spravljani krompir, repa, korenje i. t. d. Da pa plevelno seme zgubi kaljivost, se mora poprej politi z vrelo vodo, predno se tak plevel dene v kompostni kup. Od rudninskih snovij je za kompost cestno blato in blato iz cestnih jarkov, od rek in iz bazarjev, pepel, saje i. t. d. Premogov pepel.

Za kompost porabi se vse, kar ima v sebi kako gnojino vrednost, kakor smeti, kuhinski ostanki, kolikor se ne pokrmijo, pomije, razno umazana voda.

Pri pripravljanji komposta prideni apna, da s tem pospešiš razkrajanje. Razkrajanje pospešuje tudi gnojnica. Stvari, ki se porabijo za kompost se v kakem senčnem kraju nalože na kup in s prstjo pokrijejo, da plini ne uhajajo. Da kup ostane vedno svež, mora se z gnojnico ali z vodo polivati. Včasih je treba kupe preriti, da se vse bolj enakomerno zgnoji. Če je mnogo za kompost porabljenih tvarin, napravi naj se rajši ves kupov nego jeden sam prevelik.

Kompost je hiter gnoj, zato ž njim gnojimo dragocenejšim rastlinam. Posebno je dober za travnike. Pa tudi na polji se da dobro porabiti. O kompostu se je sicer že mnogo pisalo, ali nam se je vendar zdelo potrebno še opozoriti kmetovalce, ker večkrat vidimo, kako je razmetano okrog kmetskih domov razna stelja, ki bi se na ta način dala dobro porabiti za gnoj.

Kmetijske raznoterosti.

Iz Dobrove nam piše prijatelj: Letina se tukaj letos do sedaj še dosti dobro sponaša. Sena se je nakosilo veliko več mimo lani; dasiravno je deževje vedno vmes dregalo, se je spravljalo seno skoraj slednji dan sproti, kar bilo je nakošenega. Žita se je prav veliko našlo. Ječmen se je srednje